

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 13/2014

Klager: [REDACTED]

Klagen gjelder: Forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om
særskilt kompensasjonsordning.

Beslutningsdato: 4. september 2014

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Vedtaket oppheves. Saken hjemvises til SPK for
ny behandling

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, født ██████████, heretter kalt skadelidte, tjenestegjorde som geværmann i ██████████ i perioden ██████████ til ██████████. Tjenesten innebar patruljetjeneste, vakt- og sikringstjeneste, CP-tjeneste, OP-tjeneste, samt forefallende garnisonstjeneste.

Skadelidte tjenestegjorde i ██████████, ██████████ i HQ. Skadelidte opplevde det som stort sett greit til tross for at han var opptil 10 år eldre enn sine medsoldater. Av traumatiske hendelser opplevde skadelidte å bli oppkalt nattetid for å lete etter bevæpnet personell uten hjelpemidler til å se i mørket. Situasjonen var spennende der og da, men reaksjonen kom i ettertid. Videre opplevde han å bli utkalt til patrulje om en stjålet bombe. Bomben var stjålet for videresalg av metallet, men det hadde gått galt når sprengstoffet var forsøkt fjernet. Synet som møtte skadelidte hadde fremstått som et blodbad.

Ved hjemkomst i Norge beskriver skadelidte at han fikk tilsammen 15 minutter debrief. Skadelidte fikk også forelagt seg ulike skjemaer, blant annet med spørsmål om eventuelle psykiske plager i forbindelse med tjenesten. Skadelidte omtaler seg som helt frisk, til tross for enkelte mareritt og søvnproblemer ifm. tjenesten.

I spesialisterklæringen skriver dr. Greve at skadelidte ikke utviklet PTSD etter hendelsene i ██████████. Imidlertid viser skadelidte seg å ha tilbakevendende depresjon nåværende episode mild, agorafobi, alkoholavhengighet og forstyrret søvnfasesyndrom. Dr. Greve er derfor av den oppfatning at hendelsene i ██████████ i ██████████ ikke anses som en betingelse for skadelidtes aktuelle symptombylle og funksjonssvikt, og det er derfor ikke sannsynlighetsovervekt for årsakssammenheng mellom tjenesten og skadelidtes aktuelle psykiske lidelser. Samtidig påpeker dr. Greve at skadelidtes medisinske invaliditet skjønnsmessig må fastsettes til 30 %, hvorav 10 % anses å være relatert til tjenesten i ██████████ i ██████████, mens den resterende og storparten ikke er knyttet til tjenesten.

I vedtak av 17. februar 2014 ble skadelidtes krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 avslått. Vedtaket ble påklaget ved klage datert 26. mars 2014 med den begrunnelse at det foreligger en psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. SPK har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak, og saken er derfor sendt frem for klagebehandling. Skadelidte har ikke vært bistått av advokat.

2. Nemndas vurdering

Etter forskrift om særskilt kompensasjonsordning § 3 annet ledd må det være sannsynlighetsovervekt for at tjenesten i en internasjonal operasjon er årsak til den psykiske belastningsskaden. For å legge til grunn slik årsakssammenheng, må det blant annet fremlegges en spesialisterklæring utarbeidet i samsvar med mandat fra Forsvarsdepartementet.

I et brev fra overlege Stärkær ved Helgelandssykehuset, psykiatrisk senter, til SPK av januar 2008, vurderer overlegen her skadelidtes VMI som følge av FN-tjenesten klart i området 15 – 34 %. Han fastsetter deretter denne skjønnsmessig til 30 %.

I den innhentede spesialisterklæringen fra Dr. Greve konkluderes det med at skadelidte ikke har utviklet en psykisk belastningsskade etter hendelsene i [REDACTED]. Han fremholder derfor at det ikke sannsynlighetsovervekt for årsakssammenheng mellom tjenesten og skadelidtes aktuelle psykiske lidelser i dag. Dr. Greve fastsetter skadelidtes varige medisinske invaliditet skjønnsmessig til 30 %, hvorav 10 % anses å være relatert til tjenesten i [REDACTED] i [REDACTED], mens den resterende og storparten ikke kan knyttes til tjenesten. Det redegjøres ikke nærmere for grunnlaget for at den sakkyndige ikke finner sannsynlighetsovervekt for årsakssammenheng, samtidig som han konkluderer med at 1/3 av den totale medisinske invaliditet er tjenesterelatert.

Av dokumentasjonen i saken fremgår det at skadelidte har hatt et ustabil arbeidsliv, med arbeidsrettede tiltak både i forkant og etterkant av tjenesten. Det foreligger også dokumentasjon som viser at skadelidte har vært i kontakt med psykiatrien i forkant av tjenesten. Når Dr. Greve i sin erklæring skriver at det åpenbart ikke er sammenheng mellom tjenesten og de psykiske lidelsene, men likevel knytter 10 % varig medisinsk invaliditet til tjenesten, angis et tvetydig og usammenhengende årsaksbilde som kan være vanskelig å forstå.

På forespørsel under nemndsmøtet fremholder SPKs representant at det ikke fremstår som uklart at det tilsynelatende er motstrid mellom konklusjon på ikke sannsynliggjort årsakssammenheng og fastsettelse av årsaksrelatert medisinsk invaliditet i den sakkyndiges erklæring. SPKs representant opplyser at det oppfattes som helt naturlig basert på hendelsene skadelidte har opplevd og symptombildet, men at det kun er en liten del av den totale medisinske invaliditet som er knyttet til tjenesten. SPKs representant fremholdt videre at det ikke var praksis for å kontakte sakkyndige for å få nærmere utredet eventuelle uklarheter i de sakkyndige erklæringer.

Skadelidte opplyste under innledningen til sin redegjørelse i nemndsmøtet, at han rett forut for møtet hadde erfart at han hadde rett til å få dekket rimelige og nødvendige utgifter til advokat. Han forklarte for nemnda at han ikke hadde vært representert av advokaten i saken, da han ikke hadde vært kjent med at han hadde en slik rettighet. Han mente at han ikke var blitt gjort oppmerksom på at han hadde krav på å få dekket rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand. Skadelidte har derfor selv ført saken mot SPK.

På forespørsel har SPK i møte i nemnda opplyst om at de ikke har klare rutiner på å informere veteraner som søker etter ordningen, om deres rett til å få kostnader i forbindelse med juridisk bistand dekket. Det er derfor uklart om skadelidte har blitt orientert om retten til å få dekket utgifter ved å la seg bistå av advokat.

Saken reiser spørsmål ved om det foreligger årsakssammenheng. Det foreligger på den ene side uttalelser fra den psykiatriske institusjonen skadelidte har vært behandlet ved, som bekrefter omfattende plager. På den annen side foreligger en sakkyndig erklæring som er tvetydig mht. om skadelidte har en psykisk belastningslidelse som følge av tjeneste. Det fremstår som åpenbart at skadelidte ville ha hatt behov for juridisk bistand, slik at hans interesser kunne ha blitt ivaretatt på en god måte. SPK har iht. forvaltningsloven § 17 en utrednings- og informasjonsplikt. Nemnda kan ikke se at denne er ivaretatt, i det skadelidte ikke er gitt tilstrekkelig informasjon om sine rettigheter til juridisk bistand. Det fremstår som overveiende sannsynlig at skadelidte gjennom juridisk bistand kunne ha oppnådd et annet resultat, basert på de uklarheter som foreligger omkring helt sentrale spørsmål i saken, herunder spesielt uklarhetene i den sakkyndige erklæringen sammenholdt med den psykiatriske institusjonen klare konklusjoner om årsakssammenheng. SPK har selv ikke bidratt

til å avklare denne uklarheten. Advokatbistand ville under enhver omstendighet kunne bidratt til å skape en større forståelse av saken hos skadelidte, uavhengig av sakens utfall.

Det uklare årsaksbildet, sammenholdt med en tvetydig spesialisterklæring og unnlatelse fra SPK om å opplyse skadelidte om grunnleggende rettigheter under forskriften, medfører at vedtaket oppheves og saken hjemvises til SPK for ny behandling.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til oppmøte i nemnda på totalt kr. 5110,-. Kravet dekkes i sin helhet.

3. Konklusjon

Vedtaket oppheves og saken hjemvises til SPK for ny behandling.

SPK utbetaler kr. 5110,- i forbindelse med klagers reiseutgifter for klageomgangen.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 1. oktober 2014

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder